

W czasie pobytu w Berlinie, prof. dr Z. Grot i mgr J. Prędkie wygłosili odczyty na Uniwersytecie im. Humboldta na temat stosunków polsko-niemieckich.

Studenckie koło naukowe „Dora” współpracuje z Radą Naczelną i ZO ZBOWID w Poznaniu oraz klubem „Buchenwald — Dora”. Najbliższymi zadaniami koła jest skompletowanie pełnej kartoteki byłych więźniów „Dory”, zebranie jak największej ilości ankiet, wspomnień, wszelkich dokumentów dotyczących obozu oraz nagrań magnetofonowych.

Jesienią 1966 r. przewiduje się zorganizowanie w Poznaniu sesji naukowej dotyczącej „Dory”, z ewentualnym udziałem przedstawicieli innych państw. Już wiosną br. zorganizowany zostanie, także w Poznaniu, zjazd roboczy w celu opracowania ewidencji, przeprowadzenia wyczerpującej i rzeczowej dyskusji, która winna uzupełnić i pogłębić zebrane już materiały. Dla weryfikacji posiadanych dokumentów zostanie powołany odpowiedni zespół roboczy złożony m. in. z byłych więźniów „Dory”.

Koło naukowe „Dora” przewiduje również badania nad dziejami drugiego, bliźniaczego obozu koncentracyjnego „Laura”. Był on — podobnie jak „Dora” — filią Buchenwaldu produkującą głowice do rakiet V₁ i V₂.

Studentci zrzeszeni w kole naukowym „Dora” przeprowadzili także inventaryzację miejsc zbrodni dokonanych przez hitlerowców w 12 powiatach województwa poznańskiego. Studentki Walendowska Hanna i Szymanowska Barbara piszą prace magisterskie na temat: *Straty demograficzne powiatu jarocińskiego i Polityki eksterminacyjnej okupanta na terenie zachodnich powiatów Wielkopolski*.

Jan Prędkie

KONKURS: „CZYM JEST DLA CIEBIE MIASTO WROCŁAW?”

Pomysł wyzyskania metody dokumentów osobistych do badania opinii i postaw zbiorowości miejskich nie jest nowy. Przed z górą trzydziestu laty Florian Znaniecki przekonująco ukazał zalety i możliwości tej metody, nie wolnej wprawdzie od pewnych ograniczeń, niemniej trudnej do zastąpienia, jeżeli dąży się do poznania niektórych aspektów świadomości obywateli miasta.

Po przeszło 30 latach Katedra Socjologii Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu powtórzyła badania F. Znanieckiego, ogłaszając wspólnie z Wydziałem Kultury Prezydium Rady Narodowej m. Poznania konkurs na wypowiedź pt. *Czym jest dla Ciebie miasto Poznań?* Tak więc konkurs wrocławski jest trzecim z kolei tego typu w Polsce. Jego inicjatorzy i organizatorzy: Oddział Wrocławski Polskiego Towarzystwa Socjologicznego i Wydział Kultury Prezydium Rady Narodowej m. Wrocławia, korzystali z doświadczeń obu konkursów. Pytania, które skierowano do obywateli miasta w komunikacie prasowym oraz w specjalnie wydrukowanych ulotkach opracowane były zarówno w oparciu o kwestionariusz F. Znanieckiego, jak i konkursu ogłoszonego ostatnio w Poznaniu. Odezwa wrocławska nie jest oczywiście dosłownym powtórzeniem żadnego z tych kwestionariuszy. Problematyka, którą należało uwzględnić we Wrocławiu, niezupełnie pokrywała się z zagadnieniami, które w swoim czasie interesowały F. Znanieckiego, czy obecnie socjologów poznańskich.

Tradycje zbiorowości miejskiej, która ukształtowała się w znacznej mierze z ludzi przybyłych do Wrocławia ze wsi lub małych miasteczek, sięgają zaledwie

dwudziestu lat, a jeżeli uwzględnić pierwsze lata powojenne, charakteryzujące się dużymi ruchami migracyjnymi i ogólnym brakiem stabilizacji, to tradycje te dla znacznej liczby dzisiejszych dorosłych mieszkańców Wrocławia będą jeszcze świeższe. Fakt, że wszyscy obywatele miasta mieszkają w nim stosunkowo od niedawna ma swoje poważne znaczenie, dlatego też odezwa konkursowa musiała zawierać pytania o przyczyny i okoliczności osiedlenia się autora wypowiedzi we Wrocławiu oraz o jego losy bezpośrednio po przyjeździe, gdyż te zdarzenia w wielu wypadkach mogły decydować o stosunku obywateli do swojego miasta.

Zagadnienie więzi mieszkańców z miastem nabierają we Wrocławiu specjalnej wymowy. Dotychczasowe wrywkowe badania socjologiczne, wypowiedzi prasowe, czy radiowe z różnych okazji wykazują, że miasto posiada swoich gorących patriotów, przy czym przywiązanie do miasta wiąże się z poczuciem integralności Ziemi Zachodnich z pozostałymi obszarami Polski. Należy mieć nadzieję, że konkurs przyniesie udokumentowaną wiedzę na temat więzi obywateli z miastem i w znacznym stopniu wyjaśni problem symbolicznej „integracji” zbiorowości miejskiej Wrocławia.

Wiele pytań odezwy konkursowej zostało tak skonstruowanych, aby odpowiedzi na nie dostarczyły materiału interesującego władze miasta, a także komórki planowania urbanistycznego. Pytano się więc o najważniejsze — zdaniem autora wypowiedzi — potrzeby miasta, dzielnicy, osiedla, w różnych dziedzinach życia, a także o najbardziej skuteczne sposoby zaspokajania tych potrzeb. Być może, że wypowiedzi konkursowe — zgodnie z oczekiwaniami organizatorów — przyniosą interesujące inicjatywy i pomysły.

Chodziło także o poznanie opinii obywateli na temat władz miejskich i dzielnicowych, sposobu funkcjonowania urzędów i instytucji. Ogółem odezwa konkursowa zawierała 13 pytań, które jednak — jak podkreślono — mają charakter pomocniczy. Autorom zostawiono bowiem znaczną swobodę co do zakresu ich wypowiedzi, byle oczywiście była ona związana z ogólnym tematem konkursu.

Wydaje się, że ogłoszenie konkursu we Wrocławiu ma jeszcze i to znaczenie, że możliwe jest porównanie obrazu dwu różnych miast w świadomości ich obywateli. Wiadomo oczywiście, czym różni się Poznań od Wrocławia, znane są także podobieństwa między obu miastami. Dopiero jednak porównanie wypowiedzi wrocławian i poznańczyków pozwoli stwierdzić, jaka jest w obu zbiorowościach percepcja miasta, czy obiektywne różnice znajdują jakieś odbicie w świadomości obywateli i jakie ono jest. Porównanie wyników obu konkursów, które zostały ogłoszone mniej więcej w jednakowym czasie pozwoli także na refleksję dotyczącą przemian w świadomości społecznej, jakie dokonały się od czasu, kiedy F. Znaniecki ogłosił swój konkurs. Być może, także uda się w świetle tego materiału poczynić nowe interesujące spostrzeżenia na temat samej metody i zakresu jej stosowalności do badania miejskich zbiorowości.

B. J.